

Voortgangsrapportage Jeugd 2022

Inleiding

Voor u ligt de voortgangsrapportage jeugd 2022.

In deze voortgangsrapportage wordt een terugkoppeling gegeven op de volgende onderwerpen;

- Regionale Visie Jeugdhulp IJsselland 2021-2025 en meer specifiek op de daaruit volgende Regioagenda 2021-2022 en het onderwerp Transformatie.
- Integraal Jeugdplan 2021

De gemeenteraad heeft in 2021 de Regionale Visie Jeugdhulp IJsselland 2021-2025 vastgesteld.

Daarbij is een motie ingediend om jaarlijks vanaf 2022 een terugkoppeling te geven aan de raad over de voortgang op de Regioagenda die ieder jaar naar aanleiding van deze visie wordt vastgesteld. In deze voortgangsrapportage wordt de terugkoppeling gegeven.

Onderdeel van de regionale visie is 'transformatie'. Dit onderwerp stond niet op de regioagenda van 2021-2022. Toch wordt in deze rapportage expliciet ingegaan op dit onderwerp omdat de afgelopen jaren (2019-2022) gebruik is gemaakt van middelen vanuit het transformatiefonds van het Rijk. De middelen uit het fonds konden tot en met 2022 worden ingezet. Bestuurlijk zijn er enkele thema's vastgesteld waaraan gewerkt werd. Tevens is deze transformatie onderdeel van het Integrale jeugdplan 2021.

Tenslotte is in 2021 door de Raad gevraagd om een terugkoppeling op het onderwerp 'kansrijke start' uit het integrale jeugdplan 2021 dat is vastgesteld in 2020. Vanwege de samenhang met- en overlap tussen onderwerpen uit de regionale visie en het integrale jeugdplan is het een goed moment een bredere terugkoppeling op het integrale jeugdplan te geven dan alleen met betrekking tot kansrijke start.

Leeswijzer

Ieder hoofdstuk begint met de kaders van het betreffende onderwerp. Daarna volgt per deelonderwerp een korte inleiding (schuingedrukt) overgenomen uit resp. de regioagenda, de eindrapportage transformatie en het integrale jeugdplan. Vervolgens wordt een toelichting gegeven op 'wat er is gedaan' en voor de regionale thema's 'wat hebben inwoners van Olst-Wijhe hier aan'.

Inhoud:

1. Regioagenda 2021-2022	3
1.1 Programmalijn 1; uitvoering en implementatie	3
1.1.1 Wachttijden en wachtlijsten voor jeugdhulp	4
1.1.2 Bovenregionale samenwerking	5
1.1.3 Werkwijze van Ziekte en Zorg naar Gezondheid en Gedrag	6
1.1.4 Monitoren uitvoering Regionale Visie Jeugdhulp IJsselland 2021-2025	7
1.2 Programmalijn 2; Leren en ontwikkelen	7
1.2.1 Derde verwijzers	7
1.2.2 Versterken lokaal voorveld	8
2. Transformatie	8
2.1 Transformatiethema's	8
2.1.1 Verbinding onderwijs en jeugdhulp	8
2.2.2 Ambulantisering	9
2.2.3 Doorontwikkeling inkoop	10
2.2.4 Gedwongen kader jeugd	12
2.2 Borging	12
2.3 Leerpunten Regionale visie	13
2.4 Regioagenda 2023	13
3. Integraal jeugdplan 2021	14
3.1 Wat gingen we doen en wat is er gedaan?	14
3.1.1 De basis op orde	14
3.1.2 Het jonge kind	15
3.1.3 Jeugd(hulp) en (passend) onderwijs	16
3.1.4 Bewegen	16
3.1.5 Netwerken	17
3.1.6 Statushouders en nieuwkomers	17
3.1.7 Specialistische jeugdhulp	17
3.1.8 Problematische echtscheidingen	18
3.1.9 Huiselijk geweld	18
3.1.10 Minima beleid en armoede	18
3.1.11 Soepele overgang 18-/18+	18
3.1.12 Alcohol en middelengebruik	18
Bijlage: Feiten en cijfers Olst-Wijhe	19

1. Regioagenda 2021-2022

Regionale Visie Jeugdhulp IJsselland 2021-2025

In 2021 is de Regionale Visie Jeugdhulp IJsselland door de 11 samenwerkende gemeenten vastgesteld. De ambitie is dat alle kinderen in deze regio een thuis hebben. Thuis is een plek waar je mag zijn wie je bent, je gekend wordt en waar je mag blijven. Een plek waar kinderen gezond, veilig en kansrijk opgroeien. Soms is thuis (even) niet bij je ouders, maar een zo 'thuis' mogelijk georganiseerde plek. Een plek waar je zo gewoon als mogelijk naar school gaat en deelneemt aan vrijetijdsactiviteiten.

Deze visie geeft richting aan de wijze waarop we in de regio IJsselland willen samenwerken op het gebied van jeugdhulp. Maar misschien nog wel belangrijker: wat we hiermee willen bereiken en wat de elf gemeenten in de regio bindt. De visie bepaalt daarin de agenda. Vanuit deze visie werken we de komende jaren verschillende thema's uit, samen met onze samenwerkingspartners (inclusief ouders en jeugdigen). Denk hierbij onder meer aan bovenregionale samenwerking, aanpakken van wachtlijsten en beheersen van de kosten van jeugdhulp.

Regioagenda 2021-2022

Met de Regioagenda geeft het bestuur van het RSJ IJsselland jaarlijks richting aan de uitvoering en implementatie van de Regionale Visie Jeugdhulp IJsselland 2021-2025 en de organisatie van het RSJ IJsselland (going concern). Dit omvat programmaliijn 1. De Regioagenda bevat daarnaast de onderwerpen waarop de IJssellandse gemeenten van elkaar willen leren, programmaliijn 2. In de selectie van onderwerpen sluit het bestuur niet alleen aan op de Regionale Visie Jeugdhulp IJsselland 2021-2025 en maar ook op de lokale, regionale en landelijke ontwikkelingen.

Kaders

Kader besluitvorming: Op 25 oktober 2021 is de regionale visie door de gemeenteraad vastgesteld.

Kader financieel: De vaststelling van de Regionale Visie heeft geen directe financiële gevolgen. De uitvoering die gegeven wordt aan de Regionale Visie vindt plaats binnen de kaders die daarvoor jaarlijks in de begroting van het RSJ IJsselland worden vastgesteld.

1.1 Programmalijn 1 Uitvoering en implementatie

1.1.1 Wachtlijden en wachtlijsten voor jeugdhulp

De Norm voor Opdrachtgeverschap¹ schrijft onder andere voor dat de regio een visie moet hebben op wachtlijsten voor jeugdhulp. Tegelijkertijd bleek uit de feedback van de gemeenteraden dat ook zij een behoefte hebben aan een expliciet geformuleerd perspectief van de regio op wachtlijsten. In 2021/2022 gaat de regio daarom bekijken hoe we om willen gaan met wachtlijden en wachtlijsten. Hierin worden eerdere regionale en lokale ervaringen rondom de aanpak van wachtlijden en wachtlijsten betrokken. Ook wordt gekeken naar wie in welke situatie welke rol heeft en hoe deze wordt ingevuld. In de aanpak van wachtlijden en wachtlijsten zullen we daarnaast kijken naar de middelen zoals die door het Rijk hiervoor beschikbaar worden gesteld.

Wat is er gedaan

Er is in 2018/2019 een Werkgroep wachtlijden actief geweest in het kader van de doorontwikkeling inkoop. Samen met aanbieders zijn definities vastgesteld. De evaluatie zou eind 2020 plaatsvinden. Met het uitstel van de doorontwikkeling inkoop besloten om de afspraken over wachtlijden daarin mee te nemen. In het nieuwe inkoopmodel zijn tevens afspraken gemaakt over wachtlijsten.

¹ www.vng.nl: factsheet norm voor opdrachtgeverschap

Naar aanleiding van het rapport 'kwetsbare kinderen onvoldoende beschermd' van de inspectie gezondheidzorg en jeugd uit 2019 is samen met regio Twente (accounthoudende regio) de situatie rondom wachtlijsten bij gecertificeerde instellingen in Overijssel in kaart gebracht. Op 12-2019 stonden er geen jeugdigen op de wachtlijst. Er zijn wel knelpunten geformuleerd (waaronder verbeteren doorstroom, verminderen wachttijden). Op basis daarvan is een verbeteragenda (feb 2020) en een strategische HR-agenda (dec 2021) opgesteld.

Er zijn bovenregionale (transformatie) projecten in verband met wachtlijsten via Specifieke uitkering (SPUK) van het Rijk;

- SPUK-aanpak wachttijden acute GGZ : Aanbieders Accare, Karakter en Dimence (en nog een uit Twente) hebben plannen ingediend voor het terugdringen van de wachttijden. Deze worden op dit moment uitgevoerd. Het zijn eenmalige middelen om de wachttijden in te lopen en dragen waarschijnlijk bij het structureel oplossen van dit probleem. Eind 2022 moeten de bereikte resultaten bekend zijn.
- SPUK's af/ombouw vastgoed van de JeugdzorgPlus en van de open drie-milieusvoorzieningen²: Naast af/ombouw van het vastgoed zijn er (boven)regionale afspraken gemaakt over het verminderen van de instroom van jeugdigen. Deze plannen hebben mogelijk wel invloed op de structurele aanpak van de wachttijden, omdat zijn een van de onderliggende problemen zijn van de wachttijden.

Ook zijn er regionale transformatieprojecten op dit onderwerp. Afgelopen jaren heeft de regio IJsselland projecten gefinancierd uit het Transformatiefonds, die gezien kunnen worden als onderdeel van de onderliggende problemen bij de wachttijden. Een mooi voorbeeld is het Spoedteam IJsselland. Dit team is in 2021 94 keer buiten kantooruren gevraagd om mee te kijken bij een crisis. Daarvan hebben 60 keer kunnen voorkomen dat een kind uithuisgeplaatst is. In is een andere manier van organiseren van hulp die maakt dat wachttijden (indirect) verminderen.

We werken met betrekking tot wachtlijsten samen met regio Twente. De regio Twente heeft vorig jaar meegedaan aan de leerexpeditie van het Team Wachttijden van het Ondersteuningsteam jeugd (OZJ) en op basis daarvan een implementatieplan geschreven. Vanuit de bovenregionale samenwerking hebben we daar kennis van genomen en het aanbod ligt er om van elkaar te leren.

Op dit moment (september 2022) ligt er een voorstel voor het verder inzichtelijk maken van de oorzaak van deze wachtlijsten. In het Bestuurlijk overleg (september 2022) wordt een keuze gemaakt tussen onderstaande opties waarna een plan van aanpak wordt opgesteld voor het komende jaar.

1. Beperken tot de eerder geformuleerde punten in de regioagenda 2022.
2. Verbreden van de aanpak en de kennis van het Team Aanpak Wachttijden van het OZJ meenemen. Daarbij de onderliggende problematiek van de wachttijden zichtbaar maken en wat nodig is om te komen een structurele aanpak van de wachttijden

Wat hebben inwoners van Olst-Wijhe hier aan

Inwoners van Olst-Wijhe zijn gebaat bij het zo snel mogelijk oppakken van hun hulpvraag. Omdat veel organisaties regionaal, bovenregionaal of landelijk werken is het van belang om de wachtlijsten op dit niveau en in samenwerking tussen aanbieders onderling en gemeenten aan te pakken. Ook inwoners van Olst-Wijhe hebben met wachtlijsten te maken. Er is geen eenduidig antwoord te geven op de lengte van de wachtlijst omdat dit per zorgvorm en aanbieder verschillend is. Het team Jeugd heeft zicht op wachtlijsten en verwijst zoveel mogelijk naar passende zorg met de kortste wachtlijst/geen wachtlijst. Dit is echter niet bij alle zorgvormen mogelijk. Om die reden is het van belang om regionaal de oorzaak van de wachtlijsten inzichtelijk te maken en vervolgens actie te ondernemen om deze aan te pakken.

1.1.2 Bovenregionale samenwerking

De regio IJsselland werkt momenteel rondom twee onderwerpen op bovenregionaal niveau samen: gesloten jeugdhulp (JeugdzorgPlus) en het Expertisenetwerk Overijssel. Voor beide onderwerpen geldt

² Een driemilieusvoorziening is een voorziening waar integrale afstemming en behandeling op wonen, school en vrijetijdsbesteding plaatsvindt.

dat de samenwerking is ingericht naar aanleiding van landelijke regelingen en initiatieven. De regio IJsselland wil zich in 2021 en verder proactief opstellen ten aanzien van bovenregionale samenwerking. Dat betekent onder andere dat de regio in 2021 een beeld vormt van bovenregionale samenwerking om vervolgens een werkwijze te ontwikkelen. Hierin wordt gekeken voor welke thema's bovenregionale samenwerking noodzakelijk geacht moet worden en met welke regio's deze onderwerpen worden opgepakt. Uitgangspunt is dat ook de Bovenregionale samenwerking de lokale inzet van gemeenten moet versterken. In de Bovenregionale samenwerking wordt zo veel als mogelijk aangesloten op bestaande structuren; landelijke ontwikkelingen rondom bovenregionale samenwerking worden nauwlettend in de gaten gehouden. Denk hierbij aan landelijke wetgeving over (boven)regionale samenwerking.

Wat is er gedaan

- Regionaal expertisenetwerk Overijssel Jeugd.
In IJsselland is er een Regionaal expertiseteam jeugd (RET) Het uitgangspunt is dat casuïstiek, hoe complex ook, wordt besproken en opgelost in het RET. Bij het RET staan jeugdigen altijd centraal en zijn zij en hun ouder(s)/begeleider(s) aanwezig. Het Expertisenetwerk ondersteunt het RET om tot passende oplossingen te komen in complexe situaties. Het RET is gestart als pilot en is in oktober 2022 middels een convenant tussen gemeenten en aanbieders omgezet in een vaste werkwijze.
- Karakter (derdelijns jeugd GGZ) heeft een intensieve vorm van thuisbehandeling waarbij in geval van nood een bed in een kliniek beschikbaar moet zijn. Om deze beschikbaarheid te financieren is samenwerking gezocht met de regio's Twente en Midden-IJssel/Oost Veluwe, waardoor de kosten door meer gemeenten gedragen worden.
- Specifieke uitkering Rijk (SPUK): Er zijn middelen verstrekt aan accounthoudende regio (Twente). Deze regio heeft de verantwoordelijkheid om met aanbieders met open residentiële voorzieningen en de jeugdhulpregio's gezamenlijk te komen tot een bovenregionale toekomstvisie. Deze visie ondersteunt de bij de transformatie passende vastgoedtransitie en is de basis voor de toekenning van middelen aan de aanbieders met dergelijke voorzieningen. Het RSJ is aangehaakt bij overleggen in de regio Twente over dit onderwerp. De bovenregionale toekomstvisie (Twente en IJsselland) wordt in oktober 2022 aan VWS voorgelegd.

Wat hebben inwoners uit Olst-Wijhe hier aan

Alle zorgvormen die hierboven worden beschreven zijn zeer specialistisch. Dit betekent dat jaarlijks enkele inwoners vanuit Olst-Wijhe er gebruik van maken. Gemiddeld 2 per jaar per zorgvorm. Tegelijkertijd is het van belang deze zorgvormen beschikbaar te hebben wanneer het nodig is, zodat passende hulpverlening ingezet kan worden. Inwoners hebben er baat bij dat op dit onderwerp in breder verband wordt samengewerkt om dit aanbod zo goed mogelijk vorm te geven.

1.1.3 Werkwijze van Ziekte en Zorg naar Gezondheid en Gedrag

Ieder mens wil graag gezond zijn en meedoen in de maatschappij. Mensen raken geactiveerd, komen in beweging en ontwikkelen zich als ze zingeving en richting ervaren. Vanuit dit uitgangspunt willen gemeenten in de regio in 2021 en 2022 inzetten op het bevorderen van 'Positieve Gezondheid' en het implementeren van de werkwijze van 'Ziekte en Zorg naar Gezondheid en Gedrag (ZZ-GG)'. Deze werkwijze laat professionals aansluiten op de waarden en behoeften van mensen, activeert mensen en versterkt hun acties. Om deze werkwijze te implementeren zetten we in het kader van de transformatie in 2021/2022 in op scholing van toegangsmedewerkers, zorgprofessionals etc. met als doel medewerkers handvatten te geven voor het toepassen van de werkwijze van ZZ naar GG.

Wat is er gedaan

In IJsselland zijn medewerkers geschoold in het gedachtengoed van ZZ-GG. Dit is bekostigd uit de middelen uit het transformatiefonds (Rijk). In Olst-Wijhe zijn team jeugd en medewerkers in het CJG opgeleid. Middelen die nog beschikbaar waren vanuit het transformatiefonds worden gebruikt om ook het onderwijs te scholen. Op deze manier worden de uitgangspunten van Positieve Gezondheid breed

(uit)gedragen door professionals in onze gemeente. Dit sluit tevens aan bij de visie en doelen uit het integraal jeugdplan.

Wat hebben inwoners van Olst-Wijhe hier aan

Gezondheidszorg waarin we mensen met een aandoening of probleem niet zozeer vanuit een ziekte oriëntatie willen benaderen, maar waarde nadruk ligt op het vergroten en behouden van de eigen gezondheid. Niet een patiënt met een probleem, maar een cliënt met eigen invloed op zijn gezondheid. Hulpverlening is van voorbijgaande aard en deze denkwijze stimuleert mensen om de eigen regie te houden om daarmee vertrouwen te houden in eigen kracht en deze te versterken waardoor mensen na de eventuele ondersteuning zelf verder kunnen.

1.1.4 Monitoren uitvoering Regionale Visie Jeugdhulp IJsselland 2021-2025

Om de uitvoering van de Regionale Visie te volgen zet het RSJ IJsselland in op het inrichten van een klankbordgroep en het verkrijgen van de juiste sturingsinformatie. De klankbordgroep zal bestaan uit professionals, bestuurders, ambtenaren, ouders en jeugdigen. De klankbordgroep komt periodiek bij elkaar en bespreekt de mate waarin de Regionale Visie Jeugdhulp IJsselland wordt uitgevoerd. Daarnaast wordt gekeken welke sturingsinformatie inzicht geeft in de uitvoering van de Regionale Visie. Voor zover de Regionale IJssellandse Monitor hierin kan voorzien gebruiken we deze. Eventueel wordt bekeken of deze aangevuld kan worden of dat een andere bron benut kan worden.

Wat is er gedaan

Tijdens het inkoopproces jeugd is besloten om tussen gemeenten en aanbieders een convenant op te stellen om een structurele dialoog op gang te brengen tussen aanbieders en gemeenten, onder andere op het vlak van transformeren en ambulantiseren. In de afspraken binnen dit convenant wordt een klankbordgroep opgenomen die ook de uitvoering van de regiovisie en het monitoren ervan op zich zal nemen. De verwachting is dat dit vanaf 2023 operationeel zal zijn.

Wat hebben inwoners van Olst-Wijhe hier aan

De regionale visie geeft focus op waar de komende jaren aan wordt gewerkt. Dit draagt bij aan 'bij de les' te blijven. In de veelheid aan ontwikkelingen dreigt het risico om alles een beetje te doen terwijl inwoners gebaat zijn bij goede zorg. Daarom is het belangrijk om te blijven monitoren op de uitvoering van de visie.

1.2 Programmalijn 2 Leren en Ontwikkelen

1.2.1 Derde verwijzers

Veel gemeenten in de regio willen onderzoeken hoe om te gaan met verwijzingen vanuit de zogenaamde 'derde verwijzers'. Derde verwijzers zijn bijvoorbeeld de huisartsen, de gecertificeerde instellingen, medisch specialisten en de rechtbanken. Belangrijke vragen hierin zijn onder andere op welke manier de gemeente deze verwijzingen in beeld krijgt en hoe de Toegang bij deze verwijzingen wordt betrokken. In 2022 faciliteert het RSJ IJsselland met de IJssellandse gemeenten een themabijeenkomst over dit onderwerp.

Wat is er gedaan

Mede door het vertraagde inkooptraject is deze themabijeenkomst nog niet geweest. In de inkoop zijn afspraken gemaakt over het afstemmen door derde verwijzers en/of aanbieders met het toegangsteam van de gemeente over de in te zetten zorg. Ook in de nieuwe subsidieafspraken met de Gecertificeerde instellingen zijn afspraken opgenomen.

Wat hebben inwoners van Ols-Wijhe hieraan

Inwoners van Olst-Wijhe hebben baat bij het zo snel mogelijk op de juiste plek hulp te krijgen. Het toegangsteam van de gemeente heeft goed zicht op het aanbod in de regio, wachtlijsten en de lokale

basis. Door hen te betrekken kan breed gekeken worden welke zorgvormen het meest passend zijn. Met name voor regionaal werkende verwijzers is het vaak lastig om de lokale situatie goed in beeld te hebben en draagt afstemming met het toegangsteam bij aan een zorgvuldige afweging.

1.2.2 Versterken lokaal voorveld

De IJssellandse gemeenten hebben aangegeven in te willen zetten op een sterk voorveld. Een sterk voorveld draagt bij aan preventief werken en het voorkomen dat problemen binnen gezinnen escaleren en de inzet van Jeugdhulp nodig is. Het neerzetten van een sterk voorveld is een lokale verantwoordelijkheid. De gemeenten hebben aangegeven van elkaars praktijk te willen leren. Om dit te realiseren worden in 2021 en 2022 werkbezoeken georganiseerd/visitaties uitgevoerd

Wat is er gedaan

Eind 2021 is gestart met een pilot binnen de gemeente Zwartewaterland. Het doel is om in 2022 bij in ieder geval een deel van de gemeenten een visitatie uit te voeren.

Wat hebben inwoners van Olst-Wijhe hier aan

In iedere gemeente spelen op hoofdlijnen dezelfde onderwerpen. Het is goed om elkaar hierop te vinden om te voorkomen dat iedereen zelf 'het wiel' moet uitvinden. Good practices uit gemeenten kunnen worden gedeeld waar ook gezinnen in Olst-Wijhe baat bij hebben.

2. Transformatie

Onderdeel van de Regionale Visie Jeugdhulp IJsselland is de transformatie van de jeugdhulp. Dit onderwerp stond niet apart benoemd in de regioagenda. De tussen 2019 en 2022 is hieraan gewerkt³ met inzet van extra middelen van het Rijk middels het transformatiefonds. Deze middelen waren tot medio 2022 beschikbaar en daarmee is het project 'transformatie' in deze vorm afgerond. De transformatie zelf gaat echter onverminderd door. Hieronder volgt een opsomming van de thema's waaraan de afgelopen jaren is gewerkt, wat er is bereikt en hoe de voortgang ervan wordt geborgd.

De wethouders Jeugd van de elf gemeenten in de regio IJsselland hebben als bestuur van het RSJ IJsselland in het voorjaar van 2019 gezamenlijk de regionale thema's voor de transformatie benoemd:

1. Verbinding onderwijs en jeugdhulp
2. Ambulantisering
3. Doorontwikkeling inkoop
4. Gedwongen kader jeugd

Kaders

Kader besluitvorming: Onderdeel van de in oktober 2021 door de gemeenteraad vastgestelde regiovisie

Kader financieel: Voor de jaren 2019-2022 is de transformatie op bovengenoemde thema's gefinancierd uit door het rijk beschikbaar gestelde middelen uit het Transformatiefonds.

2.1 Transformatiethema's

2.1.1 Verbinding onderwijs en jeugdhulp

Samenwerken en de verbinding zoeken tussen onderwijs en jeugdhulp leeft in de regio IJsselland. Er zijn dan ook verschillende lokale initiatieven in de regio op dit terrein. Jeugdhulp en onderwijs blijken vaak nog

³ www.rsj-ijsselland.nl : transformatie

twee aparte werelden te zijn, terwijl de kinderen er baat bij hebben dat er nadrukkelijk wordt samengewerkt. Het is een streven van de regio IJsselland dat de jeugdhulp en (passend) onderwijs om het kind en gezin georganiseerd is en dat het invoegt in de leefomgeving van het kind en gezin.

Wat is er gedaan

Gemeenten konden met elkaar meedenken over lokale kansen voor transformatie binnen de regionaal ingekochte jeugdhulp. Daarnaast is aangesloten bij bestaande regionale samenwerkingsverbanden om daar de transformatiedoelen te agenderen of bewaken. Verder heeft een consortium van partners (waarvan het RSJ er een is) een subsidie ontvangen van ZonMW voor een regionale kenniswerkplaats jeugd (RKJ) 'samen normaliseren'. Hiermee is onderzoek gedaan naar wat wij met elkaar verstaan onder normaliseren. Daarnaast zijn bestaande trajecten getoetst op effectiviteit. Ook zijn gemeenten gestimuleerd om met een project te komen dat bijdraagt aan de gestelde doelstellingen in de regio. Elf gemeenten hebben een project ingediend. Olst-Wijhe heeft het project ingediend om ook het onderwijs te scholen in ZZ-GG zoals eerder genoemd (1.1.3 regioagenda).

Wat hebben inwoners van Olst-Wijhe hier aan

Verbinding van onderwijs en jeugdhulp is van belang omdat de leefwereld van een kind niet is opgeknipt in onderdelen. Om een kind zo goed mogelijk in zijn ontwikkeling te ondersteunen is het belangrijk om onderwijs en ondersteuning thuis met elkaar te verbinden en om in beide sectoren dezelfde uitgangspunten te hanteren, dezelfde taal te spreken en samen op te trekken. Door regionaal samen te werken en te leren hoeft niet iedere gemeente zelf alles uit te vinden en kan er op meerdere punten een verbeterslag worden gemaakt ten behoeve van kinderen en gezinnen.

2.2.2 Ambulantisering

De transformatie is geslaagd wanneer kinderen en jongeren aantoonbaar meer verblijven in hun eigen leefomgeving (ook bij complexe problematiek) en we met elkaar kunnen vaststellen dat het aantal opnames in zowel de jeugdhulp als in de jeugd ggz zijn afgenomen dan wel aanzienlijk zijn verkort. Dit is direct in het belang van het kind en het gezin en past in de visie om het gewone leven van het kind zoveel mogelijk te versterken. We willen de zorg en ondersteuning voor kinderen zo dicht mogelijk bij het kind en het gezin organiseren. In hun eigen sociale omgeving en minder binnen de muren van een instelling. Uit onderzoek blijkt dat een veilige omgeving een voorwaarde is voor kinderen om op te groeien.

Wat is er gedaan

De volgende projecten waren bij aanvang gezamenlijk ingediend door partners uit de regio IJsselland en door gemeenten goedgekeurd:

- Wrap Around Care (WAC). Dit is een model waarbij het gaat om community based integrale zorg. Het doel is dat mensen grip op het eigen leven krijgen of houden. De vraag van het gezin, de eigen kracht en het eigen netwerk staan centraal. Omdat toegangen meer behoefte hadden aan het werken vanuit positieve gezondheid, en dit overeen kwam met het gedachtengoed van WAC, is het budget wat hiervoor gereserveerd was met instemming van gemeenten ingezet voor de training van Ziekte en Zorg naar Gezondheid en Gedrag.
- In 2021 is de pilot Pleegzorg dichterbij toegevoegd als instrument voor het vergroten van de kans voor zo thuis mogelijk wonen. De pilot start in juli 2022 en loopt door tot juli 2023. Daarna wordt op basis van de resultaten besloten deze aanpak wel of niet wordt voortgezet.
- Gezinsinterventies, samenwerken juist als het moeilijk wordt'. Dit deelproject richt zich op gezinnen met complexe problematiek, waarbij het verblijf van een kind in de huiselijke omgeving onder druk staat. Het uitgangspunt is dat ook bij complexe en crisisgevoelige problematiek kinderen thuis blijven wonen (tenzij het echt niet verantwoord is). Het gaat om het ontwikkelen van een visie op ketenbreed samenwerken en daarna te leren en te ontwikkelen wat ervoor nodig is om dit te gaan doen. Er is onderzoek gedaan naar complexe gezinssituaties. De uitkomsten van dit onderzoek zijn gedeeld in de regio en hebben als basis gediend voor verdere ontwikkelingen in het RET en het netwerk Samen Leren en Ontwikkelen (zie 1.1.2).

- Spoedhulp: Het gaat hier om coördinatie op de toegang tot spoedhulp voor 0-18 jarigen door het realiseren van één ambulant spoedhulpteam voor de regio IJsselland, met daarin gebundelde expertise (Licht Verstandelijke Beperking, jeugdhulp en jeugd ggz) en een goede samenwerking met Veilig Thuis en verslavingszorg. Het doel is (crisis) uithuisplaatsingen te voorkomen of te verkorten. Hiervoor wordt aangesloten bij de uitkomsten van het project 'Gezinsinterventies, samenwerken juist als het moeilijk wordt'. De pilot heeft gelopen van september 2020 tot en met december 2021 en is afgerond met een eindrapportage en overeenkomst crisisfunctie. De pilot bleek zeer succesvol (60 uithuisplaatsingen voorkomen) en heeft een vervolg gekregen in 2022 in het project Integrale werkwijze crisis.
- In januari 2021 kwamen er extra middelen voor bovenregionale samenwerking in het Regionaal Expertisenetwerk Jeugd Overijssel⁴. De gemeente Enschede is verantwoordelijk voor deze samenwerking, de regio's Twente en IJsselland zijn vanaf de start betrokken. Het Instituut Publieke Waarden heeft in 2021 ter verbetering van het Regionaal Expertise Team (RET) de doorbraakmethode toegepast om tot oplossingen te komen voor complexe vastgelopen casuïstiek in IJsselland(en Twente). Eén van de knelpunten die bij deze aanpak van de casussen die bij het RET aangemeld werden is het niet aanwezig zijn van kleinschalige woonvormen voor jeugdigen, die niet kunnen functioneren op grotere groepen. Voor vier jongeren is in samenwerking met betrokken gemeenten en Trias een pilot gestart voor een kleinschalige woonvorm. De financiering van leegstand bij de opstart is gefaciliteerd door het Expertisenetwerk vanuit de impulsengelden. De ondersteuning van de jongeren wordt nu binnen het huidige contract opgelost, maar vraagt in de toekomst om een nieuwe vorm van financieren. Dit moet meegenomen worden in de transformatieopgaven ambulantiseren en kleinschalig, gezinsgericht wonen. Eind 2021 is de projectfase van het Expertisenetwerk Jeugd IJsselland afgerond. De organisatie is ondergebracht bij de gemeente Enschede. Het RSJ IJsselland is ambtelijk en bestuurlijk vertegenwoordigd.
- De afbouw en/of ombouw van vastgoed bij de JeugdzorgPlus en de open driemilieusvoorzieningen wordt gestimuleerd door SPUK (specifieke uitkering) middelen. Regio IJsselland heeft niet de leiding en eindverantwoordelijkheid, maar is wel zowel ambtelijk als bestuurlijk betrokken bij deze trajecten. Beide trajecten raken de transformatieopgaven ambulantiseren en kleinschalig, gezinsgericht wonen. De plannen voor de JeugdzorgPlus zijn al verder dan die voor de driemilieusvoorzieningen. Voor de JeugdzorgPlus is een regionaal plan vastgesteld dat aansluit bij de transformatieopdracht en is nog gefinancierd vanuit het Transformatiefonds. Dit project is op moment van schrijven in uitvoering en heeft de aandacht in de borging.

Wat hebben inwoners van Olst-Wijhe hier aan

Daar waar een kind niet thuis of niet dicht bij huis kan opgroeien is het wenselijk dat de instelling waar een kind verblijft zo 'huiselijk' mogelijk is en dat het verblijf kortdurend is. Omdat het hier vaak gaat om complexe problematiek en specialistische zorg waar maar enkele inwoners gebruik van hoeven te maken is het van belang krachten te bundelen. Dit zorgt ervoor dat de zorg kwalitatief goed blijft en beschikbaar is en blijft voor onze inwoners die dat nodig hebben. De pilot pleegzorg dichterbij is een voorbeeld van het streven naar opvang zo dicht mogelijk in de buurt van een kind door naar aanleiding van een vraag proactief te zoeken naar een gezin in de buurt van het kind wanneer het netwerk geen mogelijkheden heeft. Dit is een verschil ten opzichte van de 'klassieke' manier waarin gematcht wordt met een gezin uit het bestand van een pleegzorgorganisatie, waarbij geografisch dichtbij huis niet altijd mogelijk is. In 2021 woonden 15 kinderen uit Olst-Wijhe in een pleeggezin of gezinshuis.

2.1.3 Doorontwikkeling inkoop

De bedoeling was dat in juni 2020 het nieuwe inkoopmodel door het bestuur van het RSJ IJsselland zou worden vastgesteld. Het tot tweemaal uitstellen van de doorontwikkeling inkoop is van invloed geweest op de ontwikkelingen binnen transformatie en in het bijzondere op de opdracht tot ambulantisering in het kader van het zo thuis mogelijk wonen of verblijven.

⁴ www.expertisenetwerkjeugdoverijssel.nl

De eerste keer was uitstel te wijten aan de coronacrisis. Jeugdhulpaanbieders en gemeenten hadden hun handen vol aan het managen om jeugdigen en gezinnen te kunnen blijven ondersteunen. Om de voortgang van de transformatie erin te houden hebben we op verzoek van de wethouders een aantal businesscases uitgewerkt. Deze businesscases waren gebaseerd op ideeën die door jeugdhulpaanbieders zijn ingediend. Uiteindelijk heeft het AO geen van deze businesscases voorzien van een positief advies vanwege het aanbodgerichte karakter. Een belangrijke reden was dat zij niet voldoende aansloten bij de werkwijze van de lokale toegangen waarbij uitgegaan wordt van doen wat nodig is vanuit brede context van het gezin. Het tweede uitstel kwam doordat een aantal grote jeugdhulpaanbieders het vertrouwen in het inkoopproces hadden opgezegd, mede om de onduidelijkheid hoe de transformatie binnen het inkoopmodel vorm zou krijgen. Inmiddels is besloten om te komen tot een convenant tussen jeugdhulpaanbieders en gemeenten waarin beschreven wordt hoe de transformatieopgaven ambulantiseren en kleinschalig, gezinsgericht wonen zullen worden opgepakt.

Wat is er gedaan

- Het plan van aanpak vermeldde dat het hoofddoel van de doorontwikkeling van de inkoop is om met elkaar, zowel lokaal (waar nodig of wenselijk) als regionaal meer en beter grip te krijgen op de kwaliteit, continuïteit en kosten van de jeugdhulp en de beoogde transformatie te faciliteren. Het doorontwikkelde inkoopmodel moet de transformatie faciliteren. Vanuit transformatie heeft het RSJ lokale toegangen gefaciliteerd om zich verder te ontwikkelen. Toegangen zijn steeds beter in staat om een rol te spelen in het normaliseren van de ondersteuning van jeugd en gezin. Daar liggen ook de kansen voor de transformatie op lokaal niveau als het gaat om verminderen van specialistische jeugdhulp. Eén van de conclusies van het onderzoek gezinsinterventies was dat brede uitvraag aan de voorkant bij deze complexe problematiek belangrijk is. De lokale toegang, die breed kijkt, speelt daarbij een belangrijke rol. Vanuit de visie van gemeenten over de centrale rol van de toegang bij transformatie en de doorontwikkeling inkoop waarin deze rol verder werd uitgewerkt, zijn er in 2020 transformatietafels geweest over de vijf basisfuncties van de lokale teams. Gemeenten gaven aan de wens te hebben bij elkaar in de keuken te kijken om van elkaar te leren. Daarvoor is vanuit transformatie in de zomer van 2020 een onderzoek gedaan naar de vijf basisfuncties in alle gemeenten in de regio IJsselland middels de Zelf Evaluatie Tool. Naar aanleiding van de uitkomsten zijn bestuurders met elkaar in gesprek gegaan. Vanuit een gedeelde regionale visie hebben bestuurders het gedachtengoed Positieve Gezondheid omarmd en besloten om in te steken op een regiobreed programma van Ziekte en Zorg naar Gezondheid en Gedrag (ZZ/GG). Middels een coach de coach training van de inmiddels getrainde medewerkers en een bijeenkomst in juni 2022 is er aandacht voor de borging van dit gedachtengoed en training. Met de GGD IJsselland is afstemming gezocht over het werken vanuit positieve gezondheid.

- Bij de nieuwe inkoop zijn drie transformatieopgaven geformuleerd voor de jeugdhulpaanbieders:

1. Normaliseren
2. Ambulantiseren
3. Kleinschalig, gezinsgericht wonen.

We vragen als regio de jeugdhulpaanbieders in een plan van aanpak te beschrijven hoe zij vorm geven aan het normaliseren bij de ondersteuning die zij aan jeugdigen bieden. Voor de beide andere transformatieopgaven onderschrijven de jeugdhulpaanbieders de definities. Voor de uitwerking wordt door gemeenten en de jeugdhulpaanbieders een samenwerkingsconvenant opgesteld.

Wat hebben inwoners van Olst-Wijhe hier aan

We willen dat passende zorg beschikbaar is voor inwoners en betaalbaar blijft voor gemeenten. Daarom is een goede afweging aan de voorkant van belang; wat is er nodig en wie kan dit het beste doen. Hierbij goed afwegend of er sprake moet zijn van jeugdhulp of dat ondersteuning uit de sociale basis mensen al verder helpt of een combinatie van beiden. Zie verder 2.2.2 'ambulantiseren' eerder deze rapportage.

2.1.4 Gedwongen kader

Het gedwongen kader jeugd gaat over de verplichte maatregelen voor ouders/jeugdigen; jeugdbescherming en reclassering⁵, maar ook over de samenwerking in het geheel van het netwerk.

Wat is er gedaan

- Het project vereenvoudigen en optimaliseren van het jeugdbeschermingsproces is opgepakt door een projectgroep waarbij de partners uit het netwerk actief betrokken waren. Ook jongeren en ouders brachten hun ervaringskennis in gedurende het tot stand komen van de nieuwe werkwijze. In juni 2021 heeft het Pfo de voorgestelde manier van samenwerken binnen het gedwongen kader jeugd omarmd. In een interactieve pdf wordt deze werkwijze op een toegankelijke manier toegelicht en is alle informatie digitaal ontsloten, inclusief een praatplaat⁶ voor jeugdigen en ouders. Halfjaarlijks vindt een evaluatie van de vernieuwde werkwijze plaats. Op verzoek van het werkveld wordt nu nog gekeken welke optimalisering bij de jeugdreclassering mogelijk is. De afspraken, die gemaakt kunnen worden, worden meegenomen in de samenwerkingsafspraken met de GI's 2023 en verder.
- Ten aanzien van het thema versterken van de samenwerking in het jeugdstrafrecht, wordt voorgesteld om aan te sluiten bij een pilot die wordt gefinancierd vanuit het Ministerie.
- In het kader van het verbeteren van de arbeidsmarkt voor het gedwongen kader jeugd is de pilot Traineeship ontwikkeld. Op 1 september 2021 zijn de drie trainees gestart bij de Raad voor de Kinderbescherming, Jeugdbescherming Overijssel en Veilig Thuis IJsselland voor een tweejarig traject waarbij zij ervaring opdoen bij alle partners en kennis maken met de werkwijzen van de lokale toegangen. De partijen zelf zorgen voor de evaluatie en zullen hierover het RSJ IJsselland informeren.
- Vanuit transformatie is de kwartiermaker betrokken geweest bij de Strategische HR agenda (gericht op; Werving & selectie, Agressie & bejegening, Werkdrukverlaging (overbruggingszorg) en Werkplezier) waarin de regio's IJsselland en Twente samen optrekken. Dit onderdeel valt nu onder de reguliere activiteiten van het RSJ IJsselland.

Wat hebben inwoners van Olst-Wijhe hier aan

Wanneer een gezin te maken krijgt met een kinderschermingsmaatregel ontstaat bij hen een gevoel van verlies van grip. Het is daarom van belang om duidelijke afspraken te hebben over welke stappen worden genomen en wie welke verantwoordelijkheid heeft. Daarnaast komen kinderen onder toezicht van een regionaal werkende organisatie die soms minder beeld heeft van de lokale situatie. Afstemming met het toegangsteam lokaal blijft daarom van belang om ervoor te zorgen dat een kind de juiste zorg dichtbij huis krijgt. Vaak hebben deze kinderen specialistische zorg nodig en ook hier is het belangrijk dat er goede afspraken zijn gemaakt. Voor Olst-Wijhe in 2020 dat 1,3 % van de jongeren tot 18 jaar een jeugdbeschermingsmaatregel heeft (50 jeugdigen). In gemeenten met vergelijkbare omvang is dit 1,1%. (bron: CBS)

2.2 Borging

De middelen uit het transformatiefonds zijn na 2022 niet meer beschikbaar. De transformatie zelf is echter nog niet afgerond. Om verder te gaan op de ingezette koers worden de onderwerpen op de volgende manier geborgd zodat deze de komende jaren zoveel mogelijk binnen de reguliere werkzaamheden van het RSJ, lokaal of bovenregionaal voortgezet kunnen worden.

De volgende transformatiethema's zijn geborgd als reguliere werkzaamheden van RSJ IJsselland:

- Evaluatie Gedwongen kader jeugd (meenemen in de afspraken met GI's)
- Deelname aan projectgroep vanuit consortium RKJ IJsselland (financiering tot 2024 vanuit Transformatiefonds)
- Regionaal platform (als onderdeel van de regiovisie)

⁵ Het gedwongen kader jeugd wordt uitgevoerd door Gecertificeerde Instellingen (GI). In onze regio zijn dat Jeugdbescherming Overijssel (JBOV), William Schrikker Groep en het Leger des Heils.

⁶ www.rsj-ijsselland.nl/jeugdbescherming

- Versterken lokale toegangen (ZZ-GG) en opbrengsten projecten verbinding jeugdhulp onderwijs borgen bij regionaal Ambtelijk Overleg middels een (half)jaarlijkse themadag.
- Bovenregionale samenwerking wordt zoveel mogelijk geborgd in reguliere overleggen/organisaties.

Voor wat betreft de transformatiethema's worden de overgebleven beschikbare middelen (€ 50.954) uit het transformatiefonds ingezet om deze projecten af te ronden. Dit betreft:

- *Ambulantisering (geborgd bij RSJ)*
Integrale werkwijze crisis; aansturing en reserve voor pilotgelden. Daarna reguliere werkwijze. Afbouw instroom JeugdzorgPlus.
Pilot Pleegzorg dichtbij. Pilot in 2023 bij succesvol overwegen in te kopen als regulier product.
- *Verbinding Jeugdhulp en Onderwijs (geborgd bij RSJ)*
Regionale Kenniswerkplaats Jeugd (RKJ) IJsselland loopt tot 2024 (uren voor deelname coördinatieteam RKJ).
- *Doorontwikkeling inkoop (geborgd bij RSJ)*
Schrijven convenant transformatieopgaven.
- *Gedwongen kader (geborgd bij RSJ)*
Projectleiding voor de nog lopende zaken in het gedwongen kader jeugd.

Op dit moment zijn geen extra middelen nodig om de transformatiethema's af te ronden of te borgen. De uitkomst van sommige onderwerpen kan in de toekomst wel om extra inzet van middelen vragen; denk hierbij aan (hogere) kosten voor het verblijf van jeugdigen in kleinere groepen. Een prognose is hiervan nog niet te geven maar zal worden gecommuniceerd zodra hier meer duidelijkheid over is.

2.3 Leerpunten Regionale Visie Jeugdhulp IJsselland 2021-2025

De doorontwikkeling van de inkoop en de vertraging hierin tussen 2020 en 2022 heeft een rol gespeeld in de uitvoering van de regioagenda. Tegelijkertijd hangen deze inkoop en een aantal onderwerpen uit de regionale visie met elkaar samen. Gevolg hiervan is dat met bepaalde onderdelen meer- en andere minder voortgang is geboekt.

Het blijft van belang om keuzes te maken en focus te houden. De regio heeft niet altijd invloed op landelijke ontwikkelingen waarop aangehaakt moet worden. Risico is dan teveel willen in een te korte periode is dat er soms te weinig tijd is om voldoende aandacht aan een onderwerp te besteden.

2.4 Regioagenda 2023

Op de regioagenda benoemt de regio de thema's die ze wil uitwerken in het voorliggende jaar. Deze thema's komt tot stand vanuit de lokale, regionale en landelijke ontwikkelingen. Voor de komende jaren is de verwachting dat er vanuit de landelijke overheid wordt ingezet op een stevige regio en verdere ontwikkeling van de bovenregionale samenwerking.

De regioagenda voor 2023 is nog niet vastgesteld. Wel is duidelijk dat een aantal thema's een rol gaan spelen op deze agenda.

1) De Hervormingsagenda jeugd zal specifiek om aandacht vragen komende tijd. De Hervormingsagenda Jeugd heeft 2 doelen, die nadrukkelijk aan elkaar zijn gekoppeld, te weten: betere en tijdige zorg en ondersteuning, op de juiste plek en wanneer dit nodig is en een beheersbaar en daarmee duurzaam financieel houdbaar stelsel.

De vijfhoek (rijk, gemeenten, zorgaanbieders, zorgprofessionals, cliëntenorganisaties) werkt de Hervormingsagenda Jeugd in werkgroepen uit aan de hand van 7 thema's:

Reikwijdte en preventie, Toegang, Kwaliteit en effectiviteit, Kennis, leren en ontwikkelen
Regionalisering, Inkoop en administratieve lasten, Data en monitoring.

Daarnaast werken het rijk en gemeenten aan: Interbestuurlijke en financiële verhoudingen en een meerjarig Financieel kader.

2) De regio IJsselland kijkt op dit moment in het traject van de 'Dag van de Samenwerking' naar de opdracht van het RSJ. Daarbij zal ook gekeken worden naar de regioagenda. Vraag die voorligt is of er inhoudelijke thema's zijn die regionaal moeten worden opgepakt en zo ja welke. Maar een vraag die ook voorligt is of je ook met cluster van gemeenten (bijvoorbeeld 3 of 4) thema's kan oppakken en daarvoor een opdracht kan neerleggen bij het RSJ.

Bovenstaand laat zien dat het traject van de Dag van de Samenwerking van invloed is op de functie en de rol van de regioagenda in de komende jaren. En daarmee ook op de benodigde inzet om de regioagenda uit te voeren. Onduidelijk is nog of dit mogelijk minder of juist meer inzet gaat vragen.

3. Integraal jeugdplan 2021

Het integrale jeugdplan is de leidraad waar we in Olst-Wijhe met betrekking tot Jeugd lokaal aan werken. Onze visie is dat ieder kind gezond, veilig en kansrijk opgroeit met als leidende principes; in eigen omgeving, zo gewoon mogelijk met een goede basis. Uitgangspunt hierbij is positieve gezondheid.

Kader besluitvorming: Het integraal Jeugdplan is op 9 november 2020 door de gemeenteraad vastgesteld.

Kader financieel: Alle hieronder genoemde activiteiten passen binnen de vastgestelde begroting.

3.1. Wat gingen we doen en wat is er gedaan

3.1.1 De basis op orde

De tijdelijke factoren uit het transformatieplan jeugd, structureel inbedden in het jeugdbeleid van Olst-Wijhe:

- Ureninzet van de medewerkers uit het Centrum voor jeugd en gezin (CJG).
- Ureninzet POH-GGZ jeugd
- Flexibel budget voor het CJG om gericht in te zetten voor verschillende interventies.

Wat is er gedaan

Ureninzet medewerkers CJG, budget CJG en uitvoeringsplan

Corona heeft in 2021 en het begin van 2022 invloed gehad op de uitvoering van het plan. Met name groepsbijeenkomsten, voorlichtingen en bijeenkomsten waarbij meerdere professionals betrokken waren, zijn vervallen of in kleiner verband/digitaal uitgevoerd of uitgesteld. Het jongerenwerk en schoolmaatschappelijk werk hebben extra middelen gekregen (via tijdelijk beschikbaar gestelde middelen i.v.m. Corona vanuit het Rijk) voor (individuele) begeleiding van jongeren. Personeelswisselingen en/of personeelstekort bij zowel de gemeente als de betrokken partners hebben ook een rol gespeeld bij de uitvoering van het integrale Jeugdplan.

Op dit moment (september 2022) worden voorbereidingen getroffen met de partners in het CJG en het toegangsteam jeugd om een uitvoeringsplan 2023 te maken voor het CJG. Er wordt gekeken naar alle ontwikkelingen de laatste jaren, de onzekerheden na Corona, de oplopende lasten voor iedereen en de onzekere tijd. Hiervoor worden de CJG partners bevraagd op hun ervaringen en prognoses waar komend jaar de focus op zal moeten zijn. Zoals genoemd in hoofdstuk 1.1.3 zijn alle CJG medewerkers geschoold in het gedachtengoed van ZZ-GG.

Ureninzet POH-GGZ Jeugd

De ureninzet van de POH jeugd is in 2021 uitgebreid naar 12 uur. In de bijlage zijn cijfers te vinden over het aantal aanmeldingen bij de POH-GGZ Jeugd. De POH-GGZ jeugd doet tevens overbruggingscontact

voor kinderen die op de wachtlijst van de GGZ staan. In dit overbruggingscontact begint de POH-GGZ Jeugd al met een stukje behandeling gericht op vermindering van de klachten die passen bij de (vermoedelijke) diagnose en/of ouderbegeleiding. Overbruggingscontact varieert van enkele weken tot enkele maanden.

3.1.2 Het jonge kind

Vanuit het rijk is er wetgeving en een programma die betrekking hebben het jonge kind (-9 maanden tot 6 jaar). We hebben het dan over wetgeving over het Peuterwerk, Vroegtijdig Voorschoolse Educatie en het programma Kansrijke start. Vanuit de visie die we met elkaar hebben opgesteld en de leidende principes, willen we een integrale aanpak voor deze kinderen en hun ouders opstellen.

Voor verschillende delen in deze aanpak werken we samen met de gemeente Raalte. We hebben met dezelfde belangrijke partners te maken. En is het voor de partners prettig een eenduidige aanpak te hebben. Op sommige onderdelen zullen we afwijken van de gemeente Raalte wanneer dit meer passend is voor de kinderen in Olst-Wijhe en onze partners.

Wat is er gedaan

Ieder kind verdient de best mogelijke start van zijn of haar leven en een optimale kans op een goede toekomst. De eerste 1000 dagen van een kind zijn cruciaal voor een goede start. Met verschillende organisaties (o.a. verloskundigen, huisartsen, kinderopvang, onderwijs, CJG, bibliotheek) zijn er verkennende gesprekken gevoerd over de uitvoering van het programma Kansrijke start. Corona heeft deze gesprekken vertraagd. Inmiddels zijn we met deze partijen gekomen tot een set van afspraken, zogenaamde zorgpaden. Hiermee zijn routes en afwegingen tot verschillende vormen van zorg vastgelegd en bekend gemaakt (o.a. wanneer er sprake is van geldproblemen, middelengebruik, beperkingen, laaggeletterdheid). Professionals hanteren hiermee een eenduidige werkwijze. De komende tijd worden deze zorgpaden aangescherpt en eventueel uitgebreid. Daarnaast wordt de samenwerking tussen de verschillende partijen versterkt door netwerk- en themabijeenkomsten rondom een bepaald onderwerp.

In het kader van kansrijke start heeft de GGD (jeugdgezondheidszorg) sinds 2022 de wettelijke taak om een preventief huisbezoek uit te voeren bij gezinnen in een kwetsbare situatie. In Olst-Wijhe werd dit huisbezoek al gedaan in het kader van 'vroeg erbij'. De doelgroep is met deze wettelijke taak uitgebreid. Middelen zijn beschikbaar gesteld in het gemeentefonds.

Het is vanaf 2022 mogelijk gemaakt om vanuit VVE middelen orthopedagogen van EPOS in te zetten op de kinderopvang en daarmee een doorgaande lijn naar school te creëren. Pedagogisch medewerkers worden ondersteund in het begeleiden van kinderen en er kan eerder en beter worden geadviseerd over het meest passende onderwijs voor kinderen. Gesprekken met EPOS en kinderopvang hebben geleerd dat na Corona kinderen vaak later op de kinderopvang zijn gestart waardoor bij sommige kinderen een achterstand is in te halen. De orthopedagoog levert een positieve bijdrage aan de begeleiding van deze kinderen.

Voor kinderen met een (dreigende) taalachterstand is er het programma voor- en voerschoolse educatie (VVE). Het doel is om peuters vanaf 2,5 jaar met een taalachterstand beter voor te bereiden op de basisschool en ervoor te zorgen dat kleuters zonder achterstand naar groep 3 kunnen. Bij VVE bezoekt het kind 4 dagdelen per week de peuteropvang en leert dan spelenderwijs de taal.

Maatregel 27 uit de bestuursopdracht heroriëntatie voorliggend veld stelt een andere inzet voor- en voerschoolse educatie (VVE) binnen wettelijke kaders.

Uitgangspunt bij een andere inzet van de financiële middelen blijft dat we aan de primaire kwaliteitseisen zullen blijven voldoen (opvang van alle peuters met een taalachterstand). Uit het VVE/Onderwijs Achterstanden Beleid Budget kan een deel van de opvang van Sociaal Medische Indicatie (SMI) kinderen bekostigd worden, voor zover zij ook een taalachterstand hebben. Deze opvang werd tot nu toe betaald uit het budget voor SMI. Een andere inzet leidt daarmee tot besparing elders. Deze maatregel is inmiddels

al ingevoerd. Maatschappelijke (negatieve) gevolgen heeft de uitvoering van deze maatregel niet, mits en voor zolang er voldoende budgetruimte binnen de VVE-middelen beschikbaar blijft.

3.1.3 Jeugd(hulp) en (Passend) Onderwijs

Vormgeven en uitvoeren van een ontwikkel agenda jeugdhulp en passend onderwijs. De clustering van de scholen bieden een kans en zal hier onderdeel van zijn. De focus ligt op het primair onderwijs en er is aandacht voor de aansluiting met het voortgezet onderwijs.

Wat is er gedaan

Vanuit beleid en CJG is in 2022 aangehaakt bij de overleggen met de partners in beide Kindcentra om samen met hen een ontwikkelagenda op te stellen over het samenwerken tussen onderwijs/kinderopvang en ondersteuning. Doel is om in 2022 in deze ontwikkelagenda concrete acties en afspraken te hebben uitgewerkt zodat hier de komende jaren aan gewerkt kan worden en hier na opening van de Kindcentra meteen door alle betrokkenen naar gehandeld kan worden. Hierin wordt ook gekeken hoe medewerkers vanuit het CJG (o.a. jeugdgezondheidszorg, schoolmaatschappelijk werk, ambulant hulpverlener, jongerenwerk) kunnen worden gepositioneerd in de scholenclustering.

Daarnaast is er overleg en afstemming met de scholen over de inzet van NPO middelen. Het college besluit in september 2022 over de inzet van deze middelen. Nadruk zal hierin liggen op preventie; vroeg signaleren en voorkomen dat kleine (leer)problemen groot worden.

Beide onderdelen betreffen kinderopvang, Primair onderwijs, voortgezet onderwijs en ondersteuning uit de sociale basis.

3.1.4 Bewegen

Uitvoering geven aan het speerpunt binnen het gezondheidsbeleid: afname van overgewicht bij kinderen. Cool 2b Fit is onderdeel van het aanbod. Daarnaast zoeken we aansluiting bij de verschillende school-en CJG activiteiten.

Wat is er gedaan

Het programma Cool 2bFit heeft de afgelopen 2 jaar niet gedraaid. Corona en wisseling van medewerkers zijn hier debet aan. Op dit moment wordt samenwerking gezocht met de gezonde leefstijlinterventie (GLI) voor volwassenen om in te schatten of deze ook voor jeugdigen kan worden ingezet en daarmee dezelfde werkwijze kan worden gehanteerd voor beide doelgroepen. Mocht dit niet of minder goed mogelijk zijn dan zal worden gekeken naar een volwaardig alternatief om voor jongeren met overgewicht passend aanbod te hebben. Het onderwerp valt onder het lokale gezondheidsbeleid en zal hier terugkomen voor wat betreft de vervolgstappen.

In de scholenclustering is beweging en gezonde leefstijl een expliciet onderwerp dat opgenomen wordt in het beleid en de ontwikkelagenda.

3.1.5 Netwerken

Inzet op informele zorg en stimuleren van informele netwerken blijven we vormgeven. We evalueren het aanbod van gespecialiseerde gastgezinnen en stellen dit aanbod bij wanneer hier vraag naar is.

Wat is er gedaan

In 2019 en 2020 liep de pilot gespecialiseerde gastgezinnen. De betrokken partijen zagen dat een meer gezin brede aanpak van belang was en om die reden is de pilot omgezet in de 3 jarige pilot (start januari 2021) *Samen oplopen* (uitgevoerd door Evenmens; partner in CJG) die zich richt op de ondersteuning van gezinnen waar meer problemen tegelijk spelen. Door de inzet van specifiek opgeleide vrijwilligers, die een half jaar tot maximaal twee jaar worden ingezet bij een (multi)probleemgezin, worden knelpunten eerder gesignaleerd en waar mogelijk vroegtijdig opgelost. De vrijwilligers denken en doen mee met

verschillende aspecten in het leven van de gezinsleden. Zij hebben daarbij oog voor zaken en gebeurtenissen die stress in het gezin veroorzaken en die een negatief effect hebben op het gezond opgroeien van kinderen in het gezin. In 2021 zijn in Olst-Wijhe 5 gezinnen op deze manier begeleid. In mei 2022 was dit aantal opgelopen naar 9 en de vraag loopt sinds de zomer van 2022 verder op. CJG partners constateren dat er na Corona sprake is van een 'wankel evenwicht' in veel gezinnen waardoor extra ondersteuning soms nodig is. Samen oplopen is een laagdrempelige vorm van ondersteuning waarna gezinnen zelf weer verder kunnen.

3.1.6 Statushouders en nieuwkomers

Inzet op integraal beleid Wet Inburgering: we gaan ook onderzoeken wat de specifieke behoefte is van deze gezinnen. En waar we preventief deze gezinnen al kunnen ondersteunen zodat er minder vraag is naar specialistische jeugdhulp of begeleiding uit WMO. Dat ook zij gewoon mee kunnen doen in onze samenleving.

Wat is er gedaan

Er wordt een brede intake gedaan door consultants inburgering zodra statushouders en nieuwkomers zich in de gemeente vestigen. Hierin wordt ook meegenomen of er kinderen zijn en wat er voor hen nodig is. Het blijft echter lastig deze groep te bereiken en daarmee in te schatten wat deze groep nodig heeft en hier zal de komende tijd verder aan gewerkt moeten worden

3.1.7 Specialistische jeugdhulp

Inzet op transformatie van het jeugdhulpaanbod door middel van het regionale transformatieplan.

Wat is er gedaan

Zie hoofdstuk 2 Transformatie in deze rapportage.

Lokale transformatie

In de Taskforce sociaal domein zijn een aantal maatregelen benoemd die de lokale transformatie ondersteunen. Het gaat hier onder andere om:

Maatregel 46: Versterking toegangsteam (juridische kwaliteit).

Maatregel 47: Doorontwikkeling leidende principes jeugdhulp.

Maatregel 48: Versterken toegangsteam (ambulant hulpverlener)

Maatregel 49: Praktijkondersteuner huisarts in gemeentelijke dienst i.c.m. GGD-taken

Vanaf 2022 zijn voorgestelde maatregelen in uitvoering, resultaten hiervan worden op een later moment gedeeld.

De beleidsmedewerker jeugd en de coördinator CJG/team Jeugd hebben meegedacht met de uitwerking van de bestuursopdracht heroriëntatie voorliggend veld samen met de betrokken partners.

3.1.8 Problematische echtscheiding

Inzetten op preventief aanbod in onze gemeente en eventueel integreren van het Parentshouse binnen dit aanbod.

Wat is er gedaan

Het Parentshouse is in 2022 onderdeel geworden van het reguliere aanbod in onze gemeente. Er zijn 5 plekken beschikbaar voor inwoners uit de gemeenten Olst-Wijhe en Raalte. Mensen die gebruik maken van dit aanbod kunnen hier maximaal 1 jaar verblijven. Jaarlijks maken enkele inwoners vanuit onze gemeente gebruik van dit aanbod.

3.1.9 Huiselijk geweld

Versterken samenwerking met Veilig Thuis en het voldoende toerusten van het toegangsteam.

Wat is er gedaan

Er is regelmatig afstemming tussen het toegangsteam van de gemeente en Veilig Thuis, hiermee wordt de samenwerking versterkt. Zowel Veilig Thuis als het CJG en het toegangsteam zijn tevreden over de samenwerking.

Afgelopen jaren is gewerkt aan het landelijke thema 'Geweld hoort nergens thuis'. Hierdoor hebben medewerkers van team jeugd, de WMO en het CJG handvatten gekregen om eerder te signaleren. Dit programma is onderdeel van de regiovisie huiselijk geweld 2021-2024.

3.1.10 Minima beleid en armoede

Voortzetten van het ingezette minima beleid. Bij het evalueren en vormgeven van nieuw beleid de uitgangspunten van het jeugdplan meenemen.

Wat is er gedaan

De evaluatie van het minimabeleid heeft plaatsgemaakt voor de heroverwegingen die naar aanleiding van de Taskforce sociaal domein zijn vastgesteld door de raad. Het huidige minimabeleid geldt tot en met 2023 en vanaf 2024 worden er heroverwegingsmaatregelen doorgevoerd.

3.1.11 Soepele overgang 18-/18+

Inzet op samenwerking met de zorgverzekeraar en GGZ partijen in verband met de volwassen GGZ in aansluiting op de jeugd GGZ. Dit heeft te maken met de doorlopende behandellijn van een jongere maar ook wanneer er ondersteuning voor ouders en kind nodig is.

Wat is er gedaan

Er is sprake van een landelijk knelpunt en om die reden worden ook landelijke ontwikkelingen op dit gebied gevolgd. In contact met de zorgverzekeraar (ENO) is het knelpunt van deze overgang besproken. Hier is nog geen concreet veranderpunt uit naar voren gekomen maar het knelpunt wordt breed herkend en samen wordt gekeken of- en wat hier nu al mee kan worden gedaan om de overgang te verbeteren.

3.1.12 Alcohol en middelengebruik

Inzet op preventie: informeren jongeren en ouders en weerbaar maken van jongeren, onder andere door de inzet van THINK op school. En als onderdeel van opvoedondersteuning en trainingen van het CJG.

Wat is er gedaan

THINK op school is een vaste training die onder andere op de Capellenborg wordt gegeven. Daarnaast verzorgt Tactus verslavingszorg in onze gemeente voorlichtingen op scholen en is een preventiemedewerker van Tactus actief in het onderwijs. In 2021 zijn door Corona de groepsvoorlichtingen grotendeels vervallen. Deze zijn in 2022 weer opgepakt.

Bijlage: Feiten en cijfers Olst-Wijhe

De nummering in onderstaande opsomming correspondeert met de nummering van de onderdelen uit het Integrale jeugdplan hierboven. Op onderdelen die hieronder niet zijn genoemd zijn (nog) geen cijfers bekend. Alle informatie gaat over de gemeente Olst-Wijhe.

3.1.1 Verwijzingen naar POH-Jeugd

	2021	2022 januari-mei
Verwezen naar POH	89	43
Behandeld door POH	54	30
Door POH verwezen naar jeugdteam	5	2
Door POH verwezen naar CJG partner	10	4
Door POH verwezen naar elders	2	1
Door POH verwezen naar GGZ	8	6

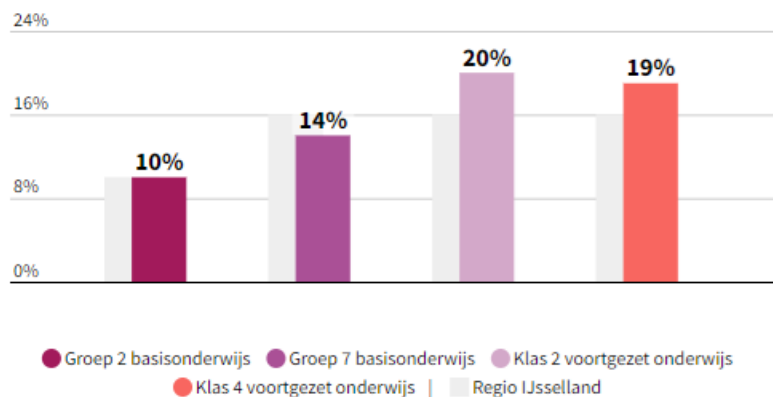
3.1.2 VVE

In 2021 maakten maandelijks 20-25 kinderen gebruik van een VVE plek.

3.1.4 Bewegen en overgewicht:

Overgewicht

Olst-Wijhe

Bron: ggd_jgz | 2019

Bewegen

Loopt of fiets 5 dagen per week naar school of

Olst-Wijhe

Regio IJsselland

Bron: Jongerenmo... | 2019

Sport wekelijks bij een sportclub

Olst-Wijhe

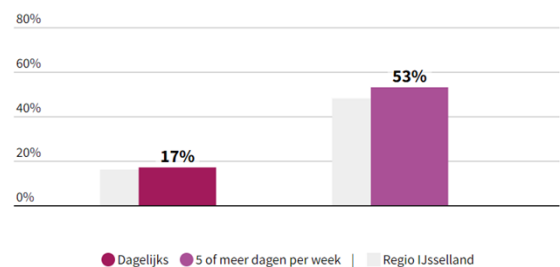

Regio IJsselland

Bron: Jongerenmo... | 2019

Minstens één uur per dag bewegen

Olst-Wijhe

Bron: Jongerenmonitor | 2019

Buiten spelen en bewegen

- 78% van de kinderen speelt meer dan 30 minuten per dag buiten.
- 34% van de kinderen van 4-12 jaar voldoet elke dag aan de beweegnorm: minstens 1 uur sporten of bewegen (39% in de regio).
- 78% van de kinderen van 4-12 jaar is lid van een sportclub of -vereniging.
- 55% van de kinderen van 4-12 jaar gaat altijd lopend of zelf fietsend naar school.

De meest genoemde redenen dat kinderen niet altijd lopend of zelf fietsend naar school gaan:

- Het is te ver (16%)
- Tijdswinst (10%)

Bron: Kindmonitor 2021 GGD IJsselland, Olst-Wijhe

3.1.7 Specialistische jeugdhulp

10,6% van het aantal kinderen tot 18 jaar had een vorm van jeugdhulp in 2021. In vergelijkbare gemeenten < 25.000 inwoners is dit 11,9% in 2021 (voorlopige cijfers, bron: CBS)

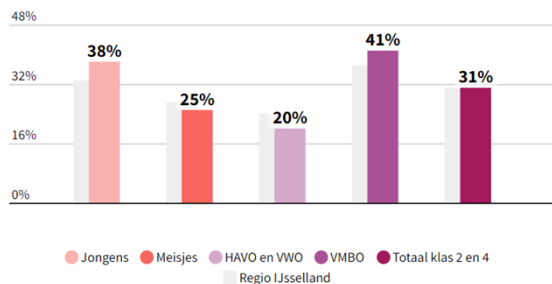
Voor een gedetailleerder overzicht: waarstaatjegemeente.nl

3.1.12 Alcohol en middelengebruik

Alcoholgebruik

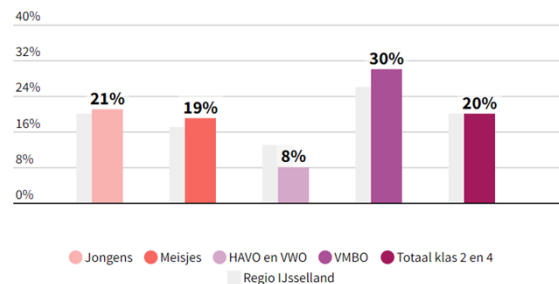
Ooit heel glas alcohol gedronken

Olst-Wijhe

Binge drinken

Olst-Wijhe

Bron: www.ijssellandscan.nl

Opvoeding over alcohol en roken

- 32% van de ouders drinkt bewust helemaal geen alcohol in het bijzijn van hun kind, 17% houdt hier geen rekening mee.
- 34% van de ouders van de kinderen van 4-12 jaar vindt het goed dat hun kind onder de 18 jaar een heel glas alcohol drinkt.
- 7% van de ouders van de kinderen van 4-12 jaar vindt het goed dat hun kind af en toe rookt onder de 18 jaar.

Afspraken

76% van de ouders van de kinderen van 4 tot 12 jaar heeft geen afspraken gemaakt over het gebruik van alcohol. Ouders met kinderen in de leeftijd van 8 tot 12 jaar hebben vaker afspraken gemaakt over alcoholgebruik (34%) dan ouders met kinderen tussen de 4 en 8 jaar (13%).

Bron: Kindmonitor 2021 GGD IJsselland, Olst-Wijhe